

УДК 821.161.2-1.09Мис(045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/98-1-50>

Владлена ЛИСЕНКОВА,
orcid.org/0000-0001-8227-3974
доктор філософських наук, доцент,
завідувачка кафедри мистецтвознавства
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) 070570@i.ua

Юлія СОЛОВЙОВА,
orcid.org/0000-0001-6116-3733
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри мистецтвознавства
Харківської державної академії культури
(Харків, Україна) julia-solo@ukr.net

ТЕМА РІЧНОГО КОЛООБІГУ В ПОЕЗІЇ ВАСИЛЯ МИСИКА

Статтю присвячено аналізу місця і ролі річного колообігу в поезії Василя Мисика, у формуванні його поетичної картини світу. З'ясовано, як проявляється у його філософській поезії українська фольклорна традиція, як вона переплітається з традиціями неокласики, як відбувається візуалізація Мисиківського розуміння пантеїстичної інтерпретації картини світу, яку роль у створенні зорового ряду відіграють прийоми паралелізму та антропоморфізму, як співвідносяться біографічний та міфологічний складники його поетичного тексту.

Виявлено, що Василь Мисик у своїй поезії часто звертається до міфологічних образів, які набувають у кожному окремому контексті нового символічного забарвлення. Простежено, як зображення річного колообігу пов'язане з відчуттям ритму життя, яким чином селянська ментальність обумовлює картину світу автора, починаючи з вибору слова.

Виявлено, що для Василя Мисика, з одного боку, характерне селянське розуміння всього людського життя в рамках циклічності, річного колообігу часу, з іншого, філософське тлумачення природи на пантеїстичній основі. Василь Мисик творив свою картину світу, виходячи з того, що життя на землі відбувається в певному ритмі, що зумовило своєрідність його образно-семантичних структур. Зображення проявів стихійного начала природи особливо відчутне в актуалізації образів грози, інших стихій. Засоби зображення осені пов'язані з органічним переплетінням біографічних та міфологічних компонентів, вони проникнуті глибоким психологізмом.

Підтверджено, що у творчості Василя Мисика знайшли своє плідне продовження традиції неокласики з їхнім тяжінням до символізму, з одного боку, та органічне засвоєння фольклорної стихії, з іншого.

У статті також показано, яким чином етнокультурні архетипи та міфологічні образи уможливають створення етичного та естетичного ідеалу в поезії, де органічно поєднуються принципи неокласики та народнописенної традиції.

Ключові слова: річний колообіг, циклічність, ритм, паралелізм, антропоморфізм, міфологічні образи.

Vladlena LYSENKOVA,
orcid.org/0000-0001-8227-3974
Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Art Criticism
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) 070570@i.ua

Yuliya SOLOVYOVA,
orcid.org/0000-0001-6116-3733
Candidate of Pedagogical Sciences,
Assistant Professor at the Department of Art Criticism
Kharkiv State Academy of Culture
(Kharkiv, Ukraine) julia-solo@ukr.net

THE THEME OF THE ANNUAL CYCLE IN THE POETRY OF VASYL MYSYK

The article analyses the place and role of the annual cycle in the poetry of Vasyl Mysyk and its contribution to the formation of his poetic worldview. It examines how Ukrainian folklore traditions manifest themselves in his philosophical

poetry, how it intertwines with neoclassical traditions, how Mysyk's understanding of a pantheistic interpretation of the world is visualised, what role the techniques of parallelism and anthropomorphism play in the creation of his visual imagery, and how the biographical and mythological components of his poetic text relate to one another.

It has been found that Vasyl Mysyk, in his poetry, frequently draws on mythological imagery, which takes on a new symbolic significance in each context. The study traces how the depiction of the annual cycle is linked to a sense of the rhythm of life, and how the peasant mentality shapes the author's worldview, beginning with his choice of words.

It has been revealed that Vasyl Mysyk, on the one hand, is characterised by a peasant understanding of all human life within the framework of cyclicity and the annual cycle of time, and on the other, by a philosophical interpretation of nature on a pantheistic basis. Vasyl Mysyk constructed his worldview on the premise that life on earth unfolds in a specific rhythm, which determined the distinctive nature of his figurative and semantic structures. The depiction of the manifestations of nature's elemental forces is particularly evident in the portrayal of thunderstorms and other natural phenomena. The artistic techniques used to depict autumn are linked to an organic interweaving of biographical and mythological elements and imbued with profound psychological depth.

It has been confirmed that Vasyl Mysyk's work represents a fruitful continuation of the neoclassical tradition, with its inclination towards symbolism, on the one hand, and the organic assimilation of folkloric elements on the other.

The article also demonstrates how ethno-cultural archetypes and mythological images enable the creation of an ethical and aesthetic ideal in poetry, where the principles of neoclassicism and the folk song tradition are organically combined.

Key words: *annual cycle, cyclicity, rhythm, parallelism, anthropomorphism, mythological images.*

Постановка проблеми. Василь Мисик у своїй поезії часто звертається до міфологічних образів, які набувають у кожному окремому контексті нового символічного забарвлення. Природа в поезії В. Мисика виступає, з одного боку, джерелом натхнення, а з іншого, креативною силою самого життя. Василь Мисик нерідко використовував образи, мотиви, сюжети традиційних українських міфів, легенд, переказів. Згідно з принципами паралелізму, в таких творах людські долі тісно переплітаються з долями рослин, тварин, явищами природи. Дуже часто трапляються окремі деталі, які натякають на певні обставини життя, біографії самого поета. Міфологічні елементи образності зустрічаються у віршах «З Книги Царств», «Ілля», «Чорнотроп». Ця тенденція стала особливо помітною в поетичних книгах, які вийшли друком після реабілітації поета («Борозни», 1962, «Верховіття», 1963, «Чорнотроп» (1966), «Біля криниці» (1967), «Лан» (1970), «Берег» (1972)). Для Василя Мисика, з одного боку, характерне селянське розуміння всього людського життя в рамках циклічності, річного колообігу часу, з іншого, філософське тлумачення природи на пантеїстичній основі. Фольклорна традиція з її паралелізмом (людина-природа) органічно падала в цей пантеїстичний ґрунт. Візуалізацію теми природи в поезії Мисика слід розуміти саме в руслі культивованого фольклором паралелізму.

Аналіз досліджень. У сучасних дослідженнях зазначається, що присутність у творчості Василя Мисика народнопісенної традиції проявляється не через окремі, іноді випадкові епізоди, як це часто зустрічається в творчості інших авторів. Для Василя Мисика поєднання фольклорної традиції та принципів неокласики носить органічний

характер (Е.Соловей, 1998; Клименко-Синьоок, 2021). З перших поетичних проб юного автора помітне місце в його творчості займала тема природи, що неодноразово відзначали дослідники творчості поета (В.Хитрук, 1987; Переяслов, 2014). Мисиківське розуміння суті циклічності, річного колообігу, ритму суголосне з інтерпретацією сучасного німецького філософа Райнгарда Кнодта поняття потаємного ритму, яким пронизаний світ (Кнодт, 2017).

Мета статті – проаналізувати місце і роль річного колообігу в поезії Василя Мисика, у формуванні його поетичної картини світу.

Виклад основного матеріалу. Василь Мисик належить до тих рідкісних авторів, які практично не мали років учнівства. Точніше, Василь Мисик пройшов свої роки учнівства, ще будучи школярем сільської школи, але так склалося, що його вчителем став поет Аркадій Казка, якого лихоліття громадянської війни загнало до села, що загубилося в степах Катеринославщини. Коли Мисик за рекомендацією А.Казки приїхав до Харкова, він, не зважаючи на юний вік, був уже сформованим поетом, вірші якого вражали навіть неокласиків. Формально Василь Мисик належав до літературного угруповання «Плуг», але його естетичні засади творчості, безумовно, виходили поза вузькі рамки «Плуга». Попри всю повноту розкриття теми дослідження, завжди щось лишається не до кінця розгаданим. Зокрема, і тема розуміння природи самим автором, первені природи в його картині світу. Мисиківське розуміння пантеїстичної інтерпретації картини світу багато в чому співзвучне з популярними тенденціями сучасної філософської думки, зокрема, з інтерпретацією сучасного німецького філософа Райнгарда Кнодта

поняття потаємного ритму, яким пронизаний світ: «Удари серця людини – це ритм. Дихання – ритм, наша хода також ритм. Сон і яв ритмічно чергуються, наша мова ритмічна, незалежно від того, чи це поезія, чи проза. Наше сприйняття світу пульсує в ритмі концентрації та розслабленості. Наша увага розгойдується між центром та периферією. Ці ритми накладаються один на інший, їхній взаємовплив помітний в усьому. Усе, що кидається нам у вічі стосовно явищ та подій нашого життя, – це швидкі та повільні ритми, їхні регулярні або нерегулярні поштовхи (Кнодт, 2017: 50)

Найвигадливіші образи Василя Мисика постають, передусім, на реалістичному ґрунті. Мисику властива природна спостережливість, пильність та уважне ставлення до найдрібнішої деталі. Вміння за малим бачити велике, від буденних вражень підніматися до найглибших філософських узагальнень, – усі ці риси були притаманні Мисику ще в зовсім юному віці. Цікавість до людини, причини і наслідки людських вчинків, реальне і вигадане в уявленні людини про саму себе, – це ті запобіжники, які не давали поетові опинитися в полоні літературних схем. Родовите слово, яке він вишукував у селянському оточенні, він розгортав у міф. Через звернення до минулого, використовуючи літературні алюзії, ремінісценції, міфологічні уявлення, поет створює надзвичайно збагачені змістом пластичні картини людського буття. Природа ніколи не виступає в поезії Василя Мисика як фон, мов якась приваблива картинка, просто для порівняння. Стихія природи пронизує собою все, людина – лише частка цієї стихійної сили.

Василь Мисик залишив після себе великий поетичний материк. Особливо багаті на відкриття його поезії, які вийшли друком після реабілітації книги «Верховіття». У цих віршах поет органічно поєднує міфологічні та біографічні компоненти творчості. Його непроста біографія з раннім арештом, двома концтаборами (сталінським та гітлерівським), трагічними обставинами, які випали на долю рідних, – усе це спонукало до нових, ніким раніше не вживаних принципів естетичного кодування, вибудови своєї власної системи архетипних образів. Найвиразнішим зразком такого злиття міфологічного та особистісного є його вірш «Чорнотроп».

Василь Мисик віддав належну данину усім порам року. З позиції художнього паралелізму явища річного колообігу повністю збігаються з явищами людського життя. Життя на землі так чи інакше відбувається в рамках циклічності і підпорядковане певному ритму чи ритмам. Для природи зима означає уповільнення ритму. Ліричні

герої Василя Мисика – це, перш за все, люди з селянським менталітетом. Зимовий перепочинок для них не означає бездіяльності, як і для самої природи. Найвиразніший візуальний образ – сніг. Перший сніг – святково чистий, з просинцем.

Легесенький сніжок -
Ласкавий залицяльник,
Терплчий гаптувальник
Дерев, стовпів, стежок.

Він пухові пухнечі
Намощує на плечі,
На голові стіжок
Вивершує –

й лежить собі, де ліг,

В солодке поринувши забуття.

Якби ж то так лягав і років сніг,

І сніг життя!

Святкова картинка першого снігу так би й лишилася декоративним образком, якби не елементи паралелізму, засоби вторинної номінації з їх морально-психологічними акцентами. Своєрідна сквородинівська «сила» в останньому рядку. Від снігу залежить майбутній врожай, на цю тему існує багата фольклорна спадщина («Скільки снігу, стільки й хліба»). У Мисика сніг по-селянському дбайливий, він «попорався» в дворі:

Сніг...

Скільки його ждали.

За ніч

Попорався він у дворі.

Вибір слова визначає естетичну позицію, з одного боку, оцінку, отже, позицію етичну, з іншого. Для Мисика в основі світосприйняття та формування поетичної картини світу лежить передусім селянський менталітет. Етика і естетика у цьому вимірі немислимі одне без іншого. Порушення етичних норм пов'язане з порушенням норм естетики. Скажімо, зображення зимової пори несе на собі печать певної амбівалентності. Наприклад, візьмемо найпоширеніший зоровий образ із зимової тематики – образ снігу. З одного боку, «сніг» – образ чистоти, незайманості. Він затишною ковдрою накриває озимину. З іншого, він таїть у собі небезпеку для незахищеного мандрівника. Зимові свята скороминуші, а зимові холоди тривалі, тож селянські діти, як і їхні батьки, з нетерпінням ждуть, коли цей, раніше святковий, а відтепер буденний і осоружний сніг почне розтавати:

Перший вигрів.

Зачорніла масно

На горбі рілля.

А дома, тут,

У подвір'ї ще синіє кут

За повіткою.

Над садом ясно

Голубіє небо.

З стріхи вниз

Бородою дід Мороз одвис.

Наприкінці зими сніг має поступитися місцем весняним розкошам, має змішатися із землею, напоїти її, віддати свою чистоту. Підсиленість снігу ще визначає кольорову семантику тонких конотацій образності, але в центрі візуалізації виразна картинка – фольклорний образ діда Мороза, що одвисає зі стріхи головою вниз.

Віршів, які безпосередньо присвячені порам року, де сама назва пори року винесена в заголовок, у Василя Мисика не так багато, але вони є. Вірш «Весняне» – один із них. Цей вірш виділяється з-поміж інших ще й своєю поетичною формою, він написаний не за класичними канонами, як переважна більшість творів поета, а вільним ритмом, що дає змогу розвинути наростаючу, урочисту інтонацію, виразити всю потужність природної стихії:

По той бік сонно туманіє сніг,

А в річці

Клекоче збуджено. Як віддих

Німого велетня.

Одвалиться від кручі брила й бурхне

В затаєно зрадливу воду.

Де це опара булькає? І хто

Мембрану цю тугу між нами й сходом напнув,

Аж гілки хруст потворно-лунко

Від неї оддається?

Тут автор дає нам відчуття, що межу між зимою та весною перейдено. Сніг втратив чистоту і має перейти в свою протилежність – у воду. Образ води відповідно до фольклорної традиції тут амбівалентний. Вода «зрадлива». Але в її глибині визріває опара, замішується тісто нового життя. Потаємний клекіт нагадує «віддих німого велетня». Це вже язичницький символ, яких у поезії Мисика досить густо. Весна – час прискореного ритму: зміни зримі, це як прискорена зйомка:

На сході видно.

(Як зазубилися гілки вишневі за ніч!)

На сході ясно.

Червоний одсвіт запалив вершечки скирт.

Ніч

Знесла яечко тепле – сонце.

Тема весняного пробудження та оновлення актуалізується в темі сходу (тема ранку). Тонкий і виразний штрих до загального образу весняного оновлення – «зазубилися гілки вишневі за ніч!». Знову ж таки привертає увагу вибір слова: «зазубилися». За цим вибором відчувається авторська

позиція, зі своїм історико-культурним досвідом, своїми ремінісценціями та алюзіями.

Знову ж таки образ «яечка-сонця» – це образ із української міфології. Що характерно саме для цього вірша, це актуалізація принципу паралелізму без звичного в таких випадках антропоморфізму. Присутність людини замінюється присутністю інших стихій. Таким чином вибудовується візуальний ряд, в якому втілюються природні стихії язичницького наповнення: «сонно туманіє сніг» (це те, що минає, чого вже немає); «віддих німого велетня»; «опара булькає»; «як зазубилися гілки вишневі за ніч!»; «червоний одсвіт запалив вершечки скирт»; «ніч знесла яечко тепле – сонечко».

Літо – улюблена пора року Василя Мисика (За Сковородою: «Время вожделенное»). Влітку природа розкошує, розгортає свої сувої нерукотворної краси. Влітку все вривається і цвіте. Василь Мисик – поет степу, а для степу квітуче літо – це раннє літо, доки спека ще не висушила різнотр'я. Саме такий образ степу постає з рядків найбільш цитованого вірша ще зовсім юного автора «Простягся степ»:

Простягся степ у далечі відкриті

За тихий обрій, за прозорий дим.

І висне небо, зіткане з блакиті,

Шатром легким.

Де жовтий цвіт лямує межі сонні,

Де схил у балку й вітру дикий пах,

Там зрідка ходять серед паші коні,

Подібні до комах.

А далі ще, на самім виноколі,

Старий чабан іде – за кроком крок, –

За ним отара міниться поволі,

Мов хмарки холодок.

Напнеться тінь, дві-три краплини зронить,

То тут, то там прибі'є до стежки пух

І знову з курінця виходить, дзвонить

Вузечкою пастух...

Степ – масштаби космічного порядку. Саме з такої точки зору коні в балці здаються подібними до комах. Степ – це епічне полотно, тут відчувається розлогий, несуетний ритм епосу, подих вічності. Одна картина змінює іншу, а в результаті розгорнутого дійства вимальовується візуальний ряд: обрій, облямований жовтим цвітом, ясне шатро блакитного неба, на самім видноколі повільно – за кроком крок – іде старий чабан, за яким мінливою тінню суне отара овець (мов хмарки холодок). Уся ця картина, здається, постає на основі конкретних спостережень, опису буденних деталей. Ніякого

надміру засобів вторинної номінації, лише деякі цілком очікувані порівняння. А водночас із усього цього зображення постає висока поезія. Загадка не проста, а розгадок можна наводити безліч: вибір слова із синонімічного ряду, який свідчить про небуденність події, вибір об'єкта зображення, вибір ритму, його розгортання, зрештою, вся позиція автора, його етична та естетична оцінка.

Літо для Василя Мисика – це не лише час спокійного дозрівання. Літо – час буяння стихій природи, час великих пристрастей, перед якими людина відчуває своє безсилля. Тут грози «жорстокі і ревучі» гнівно розмахують могутніми верхами старих тополь, дощі змивають зі стін білу крейду, від чого «плеться молоко струмками від білих хат»:

Чорніє сіно, злігшись у валках,
А грози йдуть, жорстокі і ревучі.
Як набіжать на села, хутори,
Як стрепенуть могутніми верхами
Старих тополь. Аж закипить з гори
Мутний потоп, лле молоко струмками
Од білих хат — і повняться яри,
І ягоди багряними зірками,

Природа сама з власної волі змінює гнів на милість:

Яка свіжінь! Неначе в думі тій:
«Воздобні комиші, довольні води!»
І ясно чути, як по днях негоди
Далеко десь, на стежц степовій,
Де протряхає трав'яна могила,
Вечірня пісня підіймає крила.

У такі хвилини явлення потаємних стихій людина виступає лише свідком, небайдужим, zaangażованим, але свідком. Василь Мисик з великою майстерністю підбирає окремі деталі, поетичний синтаксис сприяє наростанню напруги до кульмінації в останньому рядку строфи.

Стихією, яка ротилежна грозі, виступає спека. Вірш під цією назвою, побудовано саме на переплетінні принципів паралелізму та антропоморфізму:

Осяйна блакить
Запаленого ока ні на мить
Не змружує.
Ні холодка, ні нитки
Дошу!
Слабенький в стеблах шелестить
Дитячий голос: «Пити... питки...»

Над обрієм прозора хмарка спить.
У висхлій балці тоскний плач кигитки.

Тут все одухотворене: небо із запаленим оком, дитячий голос усього живого, що потерпає від

спраги. Цей образ чогось дитинно-слабкого увиразнюється завдяки демінутивному суфіксу в дієслові «питки». Олюднене небо і все, що до нього відноситься: «прозора хмарка спить».

Усе затихає, ніби його покидає саме життя. Тишу порушує лише «тоскний плач кигитки». Уповільнений ритм поглиблює настрій туги і суму.

Невелика картинка вся складається з конкретних деталей, які зафіксувало спостережливе око ліричного героя. За видимим (експліцитним) відчувається невидиме (імпліцитне). Саме в цьому невидимому закодована вічність, вічний подих степу, який відчуває не лише людина, а все живе.

Василь Мисик ніколи не вдається до надмірних ефектів, не прагне вразити чимось небаченим, неймовірним. Навпаки, тут кожне слово вивірене, тут не може бути нічого випадкового.

Поет не так часто, змальовуючи картини природи, вдається до лексики з кольоропозначенням. Найбільше такої лексики зустрічається в зображенні літа. Тут переважають такі кольори: блакитний (синій), жовтий, білий, чорний, багряний

Так склалося, що біографічні складники особливим чином переплелися з міфологічними, що зумовило особливе місце теми осені в картині світу поета. Про долю батьків Мисика відомо не так багато, більше про батька, українського священника, замордованого більшовиками (Шуйський). Про божевілля матері поета побіжно згадує Г.Костюк у своїх спогадах (). Сам поет тему психічних розладів та трагічної долі матері завжди оминав, але вона була для нього тяжким душевним боєм до кінця життя. Саме образ матері знаходить свій безпосередній відбиток у віршах, присвячених осені. Найвідоміший вірш із цього доробку так і називається: «Мати-осінь». Власне, це невелика поема, написана на основі поліритмії, що для автора не характерно. Як правило, для кожного окремого вірша притаманний свій окремий ритм, якого автор дотримується упродовж усього твору.

У вірші «Мати-осінь» ритм змінюється в залежності від настрою, відповідно змінюється і довжина рядків:

Ніколи ти не снилась молодю
Своїм найстаршим дітям
А найменшим?
Ти завжди осінь, завжди пригасання,
Найстаршим дітям – рання,
А меншим – пізня осінь.
Ніколи ти не снилась молодю,
Не бачилась уквітчаним політтям, –
Ти завжди осінню ввижалась дітям.

У вірші «Мати-осінь» якнайвиразніше проявляються принципи паралелізму та антропоморфізму.

Явища людського життя і явища природи або зіставляються безпосередньо, або подаються через порівняння, часто нагромадження порівнянь:

А меншим?

Налягли літа на плечі,
Як хмари на спустіле картоплище,
Як мряка на сади й дахи старечі.

Вірш увесь пронизаний глибоким психологізмом, провідним мотивом виступає тема пам'яті. У сутінках життя людська пам'ять «пряде все тонше». Тільки спалахи спогадів виривають із цього мороку буття яскраві картинки минулих днів, коли молода сила творила розкіш і багатство:

А ранньою – яка була багата!
Околиста, мов яблуня крислата,
Переобтяжена
В саду, де стук
Достиглих яблук,
Пахи теплі й перший
Холодний протяг з багон прибережних,
Із одвологлих лук,
Із поля, що синіє неоглядно.

Саме на контрасті яскравих і мерхлих картин буття відбувається візуалізація теми осені в цьому творі.

Психологізмом перейнятий і вірш «Стара-стара». Тут елементів паралелізму зовсім мало, всього дві лексичні одиниці («гілля» і «плід»):

Стара-стара. Сухенький ніс посинів,
Обвис на плечах ватник, (мабуть, синів),
Ще й дощ його – осінній – обважнив.
Обличчя темне, як од спеки жнив.

Стоїть і думає. Сини, онуки –
Всіх докохала, довела до літ.
І, як гілля, з якого знято плід,
Тепер їй зайвими здаються руки.

Мабуть, сучасному читачеві важко налаштуватися на ту міру саможертвності, простої людської емпатії, яка визначає розвиток ліричного сюжету. В руці стара, замучена життям жінка тримає «два пряники лиялі» («Давно бажалось»). Але стара помітила на сходах малюків і вже простягає свого гостинця чужим дітям, бо, власне, у важкі роки чужих дітей не буває.

У вірші «Осінне» поет вдається до певної декоративності, естетизації теми осені. На перший план виноситься вся тонка осіння «біжутерія». Осіння картинка нагадує вишукану ручну роботу вправної майстрині.

Ще теплі роси, ще в полях полових легка імла,
А осінь прошви жовті по дібровах вже почала.

Прошила спершу чисницею в листі лиш
де-не-де

І що не день, мережки золотисті рясніш веде.
І що не день, чіткішають могили, сіріє луг.
Були качки – в траві шорсткій лишили легенький пух.

І пухом тим зриваються у лузі сухі вітри.

Убрали хати – зігнуті бабусі – руді яри.

В очах у їх і тоскне погасання і жажда жить.

А падь остання летить... летить.

Тема осені позначена різноманітними кольорами та їх відтінками: половий, жовтий, золотистий, рудий. Василь Мисик вживає слова-терміни («прошви», «чисниця», «мережки»), але вони в загальному контексті ліричного зображення набувають символічних конотацій, надають зображенню особливої поетичності. Несподіване порівняння на основі паралелізму та антропоморфізму: «зігнуті бабусі – руді яри». Антитестика передостаннього рядка («В очах у їх і тоскне погасання і жажда жить») містить приховану алюзію, адже все підвладне законам циклічності, прийде весна і «руді яри» уквітчаються всіма барвами.

Висновки. У творчості Василя Мисика знайшли своє плідне продовження традиції неокласики з їхнім тяжінням до символізму, з одного боку, та органічне засвоєння фольклорної стихії, з іншого. Так склалося життя і самого поета, і його рідних, що більшість фактів біографії в умовах переслідування та утисків доводилося замовчувати. Ці біографічні складники Василь Мисик закодовував у міфологічні поетичні образи, формувалася їх образно-семантична наповненість на архетипній основі. Василь Мисик творив свою картину світу, виходячи з того, що життя на землі відбувається в ритмі циклічності, що зумовило своєрідність його образно-семантичних структур.

Велику роль у створенні зорового ряду образності відіграють основи паралелізму та антропоморфізму. Зображення річного колообігу тісно пов'язане з відчуттям ритму життя, для Мисика це передусім селянська ментальність, яка обумовлює всю картину світу, починаючи з вибору слова. Тому зимовий ритм уповільнений, образ снігу амбівалентний. Весняне пробудження всього живого спричиняє прискорення ритму. Візуальні образи виникають на ґрунті паралелізму, але не у сув'язі з антропоморфізмом, а за участі інших природних сил і стихій. Зображення проявів стихійного начала природи особливо відчутне в актуалізації образів грози, інших стихій. Засоби зображення осені пов'язані з органічним переплетінням біографічних та міфологічних компонентів, вони проникнуті глибоким психологізмом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Костюк Г. Зустрічі і прощання. Спогади. Книга перша. Едмонтон: Канадський інститут українських студій. Альбертський університет, 1987. С. 328-329.
2. Клименко-Синьок Г. Неокласичні інтенції Василя Мисика. ...І цілий всесвіт допоміг нести. Харків: Майдан, 2021. С.296-307.
3. Мисик В. Біля криниці. Вибране. Київ: Дніпро, 1967. 368 с.
4. Мисик В. Лан. Вибране. Київ: Дніпро, 1970. 198 с.
5. Переяслов В.О. Природа в естетико-філософських ландшафтах В.О.Мисика. Наукові записки ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. Вип. 3 (79), частина перша. Харків, 2014. С. 116-128.
6. Потебня, О. О. Думка й мова. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів. держ. ун-т ім. Івана Франка. Центр гуманіт. дослідж., Наук. т-во ім. Шевченка. Львів: Літопис, 1996. С. 23-39.
7. Соловей Е. Українська філософська лірика: навч. посіб. із спецкурсу. Київ: Юніверс, 1998. 368 с.
8. Соловійова Ю. О. Візуальні складники архетипних поетичних образів у поезії Василя Мисика. Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія: Філологія : зб. наук. пр. Ужгород, 2023. Вип. 1 (49): На пошану Олекси Мишанича, члена-кореспондента НАН України, доктора філологічних наук, професора (до 90-річчя з дня народження). С. 112-117.
9. Хитрук В. О. Василь Мисик: нарис життя і творчості. Київ: Наукова думка, 1987. 297 с.
10. Шуйський І. Два імені на сторінці мартирологу. ...І цілий всесвіт допоміг нести. Харків: Майдан, 2021. С.292-299.
11. Knodt R. Der Atemkreis der Dinge. Einübung in die Philosophie der Korrespondenz. Verlag: Karl Alber Freiburg / München. 2017. 232 s.
12. Knodt R. Ästhetische Korrespondenzen. Denken im technischen Raum. Taschenbuch. Reclam Ditzingen, 1. Januar 1994. 166 s.

REFERENCES

1. Kostyuk H. (1987) Zustrichi i proshchannia. Spohady. Knyha persha. [Meetings and Farewells. Memoirs. Book One] Edmonton: Kanadskyi instytut ukrainskykh studii. Albertskiy universytet. 328-329. [in Ukrainian].
2. Klymenko-Synook H. (2021) Neoklasychni intentsii Vasyliya Mysyka. [Neoclassical Intentions of Vasyl Mysyk] ...I tsilyi vsesvit dopomih nesty. Kharkiv: Maidan. 296-307. [in Ukrainian].
3. Mysyk V. (1967) Bilia krynytsi. [By the Well] Vybrane. Kyiv: Dnipro. 368. [in Ukrainian].
4. Mysyk V. (1970) Lan. [The Field] Vybrane. Kyiv: Dnipro, 198. [in Ukrainian].
5. Pereiaslov V.O. (2014) Pryroda v estetyko-filosofskykh landshaftakh V.O.Mysyka. [Nature in Vasyl Mysyk's Aesthetic and Philosophical Landscapes] Naukovi zapysky KhNPU im. H.S. Skovorody. Vyp. 3 (79), chastyna persha. Kharkiv. 116-128. [in Ukrainian].
6. Potebnia, O. O. (1996) Dumka y mova [Thought and Language] Antolohiia svitovoi literaturno-krytychnoi dumky KhKh st. / za red. M. Zubrytskoi. Lviv. derzh. un-t im. Ivana Franka. Tsentr humanit. doslidzh., Nauk. t-vo im. Shevchenka. Lviv: Litopys. 23-39. [in Ukrainian].
7. Solovei E. (1998) Ukrainska filosofska liryka. [Ukrainian Philosophical Lyrics]: navch. posib. iz spetskursu. Kyiv: Yunivers. 368. [in Ukrainian].
8. Soloviova Yu. O. (2023) Vizualni skladnyky arkhetyprnykh poetychnykh obraziv u poezii Vasyliya Mysyka. [Visual Components of Archetypical Poetic Imagery in Vasyl Mysyk's Poetry] Nauk. visn. Uzhhorod. un-tu. Serii: Filolohiia : zb. nauk. pr. Uzhhorod. Vyp. 1 (49) : Na poshanu Oleksy Myshanycha, chlena-korespondenta NAN Ukrainy, doktora filolohichnykh nauk, profesora (do 90-richchia z dnia narodzhennia). 112-117. [in Ukrainian].
9. Khytruk V. O. (1987) Vasyl Mysyk: narys zhyttia i tvorchosti. [Vasyl Mysyk: An Essay on His Life and Work]. Kyiv: Naukova dumka. 297. [in Ukrainian].
10. Shuiskiy I. (2021) Dva imeni na storintsy martyrolohu. [Two Names on the Page of the Martyrology] ...I tsilyi vsesvit dopomih nesty. Kharkiv: Maidan. 292-299.
11. Knodt R. (2017) Der Atemkreis der Dinge. Einübung in die Philosophie der Korrespondenz. [The Respiratory Cycle of Things. A Study in the Philosophy of Correspondence] Verlag: Karl Alber Freiburg / München. 232. [in German].
12. Knodt R. (1994) Ästhetische Korrespondenzen. Denken im technischen Raum. [Aesthetic Communication as Thinking in Technical Space] Taschenbuch. Reclam Ditzingen, 1. Januar. 166. [in German].

Дата першого надходження статті до видання: 02.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 05.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

